

רע"פ 8440/14 - ראובן דנחי ז"ל נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8440/14

לפני:

כבוד השופט א' שהם

המבקש:

ראובן דנחי ז"ל

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 27.10.2014, בעפ"א 3494-09-14 ובעפ"א 8223-09-14, שניתן על-ידי כב' השופט צ' גורפינקל

בשם המבקש:

עו"ד עידו ואראס; עו"ד אריאל שניאור

החלטה

1. לפניי בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט צ' גורפינקל), בעפ"א 3494-09-14 ובעפ"א 8223-09-14, מיום 27.10.2014, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים בתל אביב-יפו (כב' השופטת ג' אוסי-שרעבי), בתיק 1081-01-10, מיום 13.7.2014, והתקבל ערעורה של המשיבה על גזר הדין.

יצוין, כי לאחר שהוגשה הבקשה דנן, נמסרה הודעה על פטירתו של המבקש, ובקשה להמשיך את ניהול ההליך

עמוד 1

בשמו. בהחלטתי מיום 6.1.2015 נעתרתי לבקשה זו, בהתאם לתקנה 36 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירה של שימוש חורג ללא היתר, לפי סעיף 145 וסעיף 204(ב) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק התכנון והבנייה), ותקנות התכנון והבנייה (עבודה ושימוש הטעונים היתר), התשכ"ז-1967. זאת, בגין שימוש במרתף לצורכי מגורים, בניגוד להיתר הבנייה.

3. בגזר דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים, מיום 13.7.2014, צוין כי השימוש החורג בוצע במשך למעלה משש שנים, ויחד עם זאת, השימוש במרתף לא הפיק למבקש הכנסה של דמי שכירות, ולא נגרמה פגיעה באופיו התכנוני של הבניין, אשר מיועד למגורים. לענין גובה הקנס, נאמר בגזר הדין, בין היתר, כך:

"לפי סעיף 204(ב) לחוק, העונש הקבוע בצד עבירה כגון דא הינו שנת מאסר, היינו בית המשפט רשאי להטיל קנס עד 29,200 ש"ח, ומאחר שמדובר בעבירה נמשכת, אך קנס יומי לפי סעיף 61(ג) לחוק העונשין, לכל יום בו נמשכת העבירה.

[...]

בשים לב לאמור, אינני מוצאת מקום להשית קנס יומי כאשר הנכס לא הושכר על-ידי הנאשם [המבקש] ולאור העובדה כי יינתן להלן צו להפסקת השימוש. פסיקת קנס מקסימאלי על דרך השתת קנס יומי על-פי השיעור המקסימלי הקבוע בחוק, כעתירת המאשימה [המשיבה], עלולה להוביל להשתת קנס של כמה מיליוני שקלים, ובאופן שאיננו הולם, לטעמי, את נסיבות מעשה העבירה, הגם שאין להקל בחומרתן"

לאחר זאת, התחשב בית המשפט, לקולה, בגילו המופלג של המבקש ובמצבו הרפואי, וכן בהודאתו בביצוע העבירה. לחומרה, נתן בית המשפט את דעתו לחומרת העבירה ולעברו הפלילי המכביד של המבקש בתחום התכנון והבניה, לרבות הרשעות קודמות בעבירות של אי קיום צו שיפוטי. לאחר זאת, הושת על המבקש קנס בסך 60,000 ש"ח; ותשלום אגרה, בסך 510 ש"ח. בנוסף, הורה בית המשפט למבקש לחתום על התחייבות בסך 15,000 ש"ח, להימנע מביצוע העבירה בה הורשע; וכן ניתן צו להפסקת השימוש החורג בנכס.

4. על גזר הדין, הוגשו ערעורים הדדיים, מטעם המבקש ומטעם המשיבה, לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. בפסק דין, מיום 27.10.2014, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, וקבע כי הקנס שהושת עליו "מורכב משני חלקים, האחד קנס מקסימלי לפי סעיף 204(ב) לחוק, וקנס יומי כולל ולא פרטני בגין כל יום ויום". לפיכך, נקבע כי בית המשפט לעניינים מקומיים לא חרג מסמכותו ולא מדובר בקנס גבוה. מנגד, התקבל ערעורה של המשיבה, בעיקר בשים לב לעברו הפלילי של המבקש. בית המשפט המחוזי קבע, כי "בנסיבות רגילות", היה מקום להשית על המבקש קנס גדול בהרבה, אך בשים לב לנסיבות המקלות, ומאחר שערכאת הערעור איננה נוהגת למצות את הדין עם נאשם, הועמד גובה הקנס על סך של 100,000 ש"ח. יתר רכיבי גזר הדין נותרו בעינם.

הבקשה לרשות ערעור

5. הטענה העיקרית אשר עולה מן הבקשה שלפניי, היא כי בית המשפט לעניינים מקומיים השית על המבקש קנס החורג מן הקנס המקסימלי שנקבע בחוק, ולפיכך לוקה גזר הדין בחוסר סמכות. זאת, נוכח דבריו של בית המשפט, לפיהם לא יושת על המבקש קנס יומי. עוד נטען בבקשה, כי שגו הערכאות הקודמות בכך שלא קבעו מתחם ענישה, בהתאם להוראותיו של תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). בנוסף נטען, כי הבקשה מעוררת שאלה משפטיות עקרוניות, בדבר הטלת "קנס יומי כולל", מבלי להידרש לדרך חישובו של קנס זה, על רכיביו ההכרחיים: תקופת הימשכות העבירה, והקנס המקסימלי היומי שנקבע בחוק העונשין. הטענה היא, כי הטלת "קנס יומי כולל", ללא פירוט והנמקה, נראית החלטה שרירותית, וגורמת עוול לציבור המתדיינים.

דין והכרעה

6. הבקשה שלפניי נסובה סביב מידת העונש שהושת על המבקש. כפי שצוין בבקשה עצמה, בית משפט זה איננו נוטה להיעתר לבקשות לרשות ערעור "בגלגול שלישי", אשר מתמצות בהשגה על חומרת העונש, למעט במקרים של חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הראויה והמקובלת במקרים דומים (רע"פ 8762/14 אבו חמד נ' מדינת ישראל (15.1.2015); רע"פ 8233/14 אללשווילי נ' מדינת ישראל (22.12.2014); רע"פ 8337/14 ברקוביץ נ' מדינת ישראל (12.12.2014)). לא נטען, כי עניינו של המבקש נמנה על מקרים אלה. כמו כן, וחרף הנטען בבקשה, אינני סבור כי בנידון דידן מתעוררת שאלה משפטית עקרונית אשר חורגת מעניינו הפרטי של המבקש. מטעמים אלה, דין הבקשה להידחות.

7. למעלה מן הצורך, אציין כי דין הבקשה להידחות גם לגופה. בית המשפט לעניינים מקומיים לא הבהיר, אמנם, את רכיבי הקנס שהושת על המבקש, ונראה כי ניתן היה לנסח חלקים מסויימים בגזר הדין באופן ברור יותר. בפרט, ראוי היה להבהיר כי הקנס שהושת על המבקש איננו הקנס היומי המקסימלי, אך לכל הפחות חלק מן הקנס, בהחלט מהווה קנס יומי, לפי סעיף 61(ג) לחוק העונשין. יחד עם זאת, קריאה של גזר הדין בשלמותו מלמדת בבירור, כי בית המשפט נמנע מלהשית על המבקש את הקנס היומי המקסימלי, אך לא היתה כל כוונה להסתפק בקנס שנקבע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין (אשר עומד, כאמור, על 29,200 ש"ח). גם יתר טענותיו של המבקש, אינן מצדיקות התערבות בגובה הקנס שהושת עליו, אשר משקף התחשבות ראויה במכלול שיקולי הענישה, בנסיבות העניין.

8. אשר על כן, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ח בטבת התשע"ה (19.1.2015).

ש ו פ ט